

Titlul I. Procedura ordonanței de plată potrivit noului Cod de procedură civilă

Secțiunea 1. Considerații asupra noii proceduri a ordonanței de plată

1. Noua reglementare procesuală civilă nu putea fi lipsită de dispoziții privitoare la **procedurile cu caracter special destinate recuperării facile și rapide a creanțelor creditorilor.**

În acest sens, alături de procedura cererilor de valoare redusă (art. 1025-1032 NCPC), noul Cod de procedură civilă cuprinde, în Titlul IX al Cărții a VI-a (art. 1013-1024), procedura ordonanței de plată, destinată a asigura creditorilor, ale căror creanțe au ca obiect obligații constând în plata unor sume de bani, posibilitatea de a obține un titlu executoriu pe baza unei judecăți accelerate și limitate exclusiv la proba cu înscrisuri.

2. **Abrogând O.G. nr. 5/2001^[1] și O.U.G. nr. 119/2007^[2],** legiuitorul a conceput într-o formă articulată și coerentă noua procedură a ordonanței de plată, care, fără îndoială, surclasează vechile proceduri prin preciziunea reglementară.

Din această perspectivă, se constată că **sfera de aplicare a procedurii este unitar definită,** posibilitatea debitorilor de a formula apărări de fond este neechivoc prevăzută, dreptul creditorilor la un control judiciar asupra încheierilor/ordonanțelor care îi defavorizează este expres stipulat și, nu în ultimul rând, poziția instanței față de necesitatea administrării altor probe decât înscrisurile este în mod nuanțat clarificată.

3. De asemenea, subsecvent intrării în vigoare a noului Cod de procedură civilă a fost adoptată **Legea nr. 72/2013 privind măsurile pentru combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată a unor sume de bani rezultând din contracte încheiate între profesioniști și între aceștia și autorități contractante^[3],** care – transpu-

^[1] Publicată în M. Of. nr. 422 din 30 iulie 2001, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 295/2002, cu modificările și completările ulterioare.

^[2] Publicată în M. Of. nr. 738 din 31 octombrie 2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 118/2008, cu modificările ulterioare.

^[3] Publicată în M. Of. nr. 182 din 2 aprilie 2013.

nând Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 și fiind aplicabilă doar contractelor dintre profesioniștii persoane fizice sau juridice care exploatează o întreprindere cu scop lucrativ sau dintre aceștia și autoritățile contractante – preia, în dreptul intern, reguli de natură comunitară privitoare la problematici legate de scadența obligației de plată, de curgerea dobânzilor, cuantumul acestora și, nu în ultimul rând, de cele privind caracterul abuziv al clauzelor referitoare la aceste aspecte.

Făcând referire expresă la procedura ordonanței de plată ca mijloc de realizare a drepturilor creditorilor cărora li se aplică, Legea nr. 72/2013 constituie un act normativ ale cărui dispoziții contribuie decisiv la configurarea sferei de aplicare a procedurii ordonanței de plată (semnificativă în acest sens fiind, de pildă, chestiunea privind contractele de achiziții publice), la corelarea dispozițiilor art. 1017 NCPC cu cele ale O.G. nr. 13/2011 (a se vedea problema dobânzilor), precum și la clarificarea raporturilor dintre creditorii profesioniști și autoritățile contractante.

4. Chiar dacă noua procedură a ordonanței de plată surclasează în precizie și uniformitate vechile proceduri ale somației/ordonanței de plată, nu pot fi ignorate chestiuni spinoase identificate atât **în plan reglementar** (a se vedea, de pildă, **corelarea art. 1017 NCPC cu art. 3 din O.G. nr. 13/2011⁽¹⁾**), dar îndeosebi **în practica judiciară**, unde noile dispoziții ale ordonanței de plată își caută matricea unui praxis, din păcate, tributar, cel puțin cu privire la anumite aspecte, opiniilor și interpretărilor născute în cadrul vechilor reglementări.

Chiar abstrasă de contingența cu vechea procedură a somației/ordonanței de plată, practica judiciară recentă, creată sub imperiul noii proceduri, relevă o interpretare și o manieră de aplicare variate și chiar contradictorii.

5. Nu în ultimul rând, **problema aplicării în timp** a noilor și vechilor reglementări de drept material și procesual civil, precum și existența unor acte normative care conferă creditorilor **alternative viabile la calea ordonanței de plată** relevă cazuistica necesar a fi analizată în planul interpretării și aplicării noilor prevederi ale ordonanței de plată, dar și în cel privind corelațiile cu alte acte normative.

⁽¹⁾ Publicată în M. Of. nr. 607 din 29 august 2011.

Secțiunea a 2-a. Aplicarea dispozițiilor privind ordonanța de plată și corelarea cu alte reglementări

2.1. Punerea problemei

6. Odată cu intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă, dispozițiile art. 1013-1024 NCPD se aplică cu titlu de procedură specială cererilor privitoare la creanțe certe, lichide și exigibile, constând în obligații de plată a unor sume de bani care rezultă dintr-un contract civil, inclusiv din cele încheiate între un profesionist și o autoritate contractantă, constatată printr-un înscris ori determinate potrivit unui statut, regulament sau altui înscris, însoțit de părți prin semnătură ori în alt mod admis de lege.

7. Dată fiind succesiunea în timp atât a dispozițiilor de natură procesuală privitoare la demersurile creditorilor de a obține recunoașterea drepturilor lor de creanță, cât și a prevederilor de drept substanțial care reglementează fondul raporturilor juridice dintre părți, se impune o precizare acurată a **aplicării în timp** a noilor dispoziții procesuale și materiale, prin distincții privind aplicarea în timp a noului Cod de procedură civilă, a Codului de procedură civilă din 1865, a noului și respectiv a vechiului Cod civil sau chiar a Codului comercial din 1887.

Tot astfel, **calitățile diferite pe care le pot avea creditorii și debitorii** angajați în raporturile juridice litigioase care fac obiectul judecății în cadrul procedurii ordonanței de plată impun **distincții clare între dispozițiile aplicabile unora sau altora** dintre aceste tipuri de creditori/debitori, diferențind după cum aceștia sunt simpli particulari, profesioniști care exploatează o întreprindere cu scop lucrativ sau, dimpotrivă, nelucrativ ori autorități/instituții/organisme considerate autorități contractante. În acest sens, așa cum vom arăta, **aparitiia Legii nr. 72/2013 reconfigurează sfera de aplicare a dispozițiilor aplicabile anumitor profesioniști și autorități contractante.**

De asemenea, apariția Legii nr. 72/2013, prin care, pe de o parte, s-au abrogat anumite dispoziții din noul Cod de procedură civilă privitoare la dobânzi, iar, pe de altă parte, s-a completat O.G. nr. 13/2011 privind nivelul dobânzii aplicabile în anumite raporturi juridice, reclamă o **interpretare coroborată a dispozițiilor art. 1017 NCPD cu cele cuprinse în Legea nr. 72/2013 și respectiv în O.G. nr. 13/2011.**

8. Rămânând în planul succesiunii în timp a legilor, mai amintim și **apariția O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru**, care a abrogat atât Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru (modificată anterior prin Legea nr. 76/2012), cât și O.G. nr. 32/1995 privind timbrul judiciar, aducând astfel modificări majore privitoare la un aspect important, prin raportare la care se analizează regularitatea cererii creditorului, relevându-se astfel necesitatea manierei de aplicare în timp a normelor privind taxele judiciare de timbru (și timbru judiciar) cererilor privind emiterea ordonanței de plată.

9. Nu în ultimul rând, **coexistența cu alte reglementări de natură comunitară** [Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2006 de instituire a unei proceduri europene de somație de plată] poate ridica problema sferei de aplicare a dispozițiilor noii proceduri a ordonanței de plată, în funcție de anumite caracteristici ale creanței sau a prezenței elementului transfrontalier care particularizează raportul juridic.

2.2. Corelația cu O.G. nr. 5/2001 privind procedura somației de plată și O.U.G. nr. 119/2007 privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte între profesioniști

10. Prin art. 83 lit. g) și respectiv lit. i) din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă^[1] au fost abrogate, de la data intrării în vigoare a noului Cod de procedură civilă, atât O.G. nr. 5/2001, cât și O.U.G. nr. 119/2007, dată care, potrivit art. 81 din Legea nr. 76/2012 (astfel cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 4/2013^[2]), a constituit-o ziua de 15 februarie 2013.

Prin urmare, **cererile formulate de creditori anterior datei de 15 februarie 2013** vor fi soluționate, după caz, potrivit dispozițiilor O.G. nr. 5/2001 sau ale O.U.G. nr. 119/2007, ca proceduri care se completează cu dispozițiile Codului de procedură civilă din 1865.

Dimpotrivă, **cererile introduse la instanță începând cu data de 15 februarie 2013** vor fi soluționate după regulile prevăzute în art. 1013-1024, cuprinse în Titlul IX al Cărtii a VI-a a Legii nr. 134/2010

^[1] Publicată în M. Of. nr. 365 din 30 mai 2012.

^[2] O.U.G. nr. 4/2013 privind modificarea Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe, publicată în M. Of. nr. 68 din 31 ianuarie 2013.

privind Codul de procedură civilă, dispoziții care se completează cu cele privind procedura contencioasă din același cod.

Ca atare, aplicabilitatea procedurii noii ordonanțe de plată sau, dimpotrivă, a vechilor reglementări ale O.G. nr. 5/2001 și O.U.G. nr. 119/2007 (și implicit a Codului de procedură civilă din 1865, cu care acestea se completează) este determinată de **momentul introducerii cererii de emitere a unei ordonanțe de plată/somații de plată la instanță**, aprecierea acestui moment trebuind făcută și cu luarea în considerare a dispozițiilor art. 3 alin. (2) din Legea nr. 76/2012, potrivit cărora *„procesele începute prin cereri depuse, în condițiile legii, la poștă, unități militare sau locuri de deținere înainte de data intrării în vigoare a Codului de procedură civilă rămân supuse legii vechi, chiar dacă sunt înregistrate la instanță după această dată”*.

11. Chiar dacă pare de domeniul evidenței, subliniem că procedura ordonanței de plată (art. 1013-1024 NCPD) este o **procedură specială care se completează cu celelalte dispoziții ale noului Cod de procedură civilă**, tot astfel cum procedurile reglementate de O.G. nr. 5/2001 și O.U.G. nr. 119/2007 au tot caracterul unor proceduri speciale care își găsesc aplicare doar în contextul incidenței vechiului Cod de procedură civilă, cu ale cărui dispoziții se completează.

Cu surprindere identificăm, în practica recentă, aplicarea în aceeași cauză a unui melanj, imposibil de acceptat, între dispozițiile O.G. nr. 5/2001 și cele ale noului Cod de procedură civilă.

JURISPRUDENȚĂ ► Instanța constată că procedura de citare este îndeplinită, potrivit dispozițiilor art. 229 alin. (1) NCPD. În temeiul art. 131 NCPD, instanța constată că este competentă general, material și teritorial să judece pricina. (...)

Prin materializarea de către creditor a solicitărilor efectuate prin comanda nr. 31/10.07.2012, debitorului i s-a onorat pretenția, și-a recunoscut debitul restant datorat, pe care îl are față de petenta creditoare, ca atare, raportat la prevederile art. 662 NCPD, aceasta are împotriva debitoarei o creanță certă, lichidă și exigibilă. Față de cerințele speciale, prevăzute de O.G. nr. 5/2001, acestea sunt cumulativ întrunite (...).

Pe considerentele de mai sus, instanța, în baza dispozițiilor art. 424, art. 662 NCPD, Legea nr. 51/2006 și O.G. nr. 5/2001, admite cererea conform dispozitivului (...). Cu drept de promovare a cererii în anulare în termen de 10 zile de la comunicare, conform art. 8 din

O.G. nr. 5/2001 (*Jud. Satu Mare, ordonanța nr. 4041 din 14.06.2013, nepublicată*)^[1].

Tot astfel, deși a fost sesizată la data de 01.04.2013 cu cerere de emitere a unei ordonanțe de plată, întemeiată de altfel și de către creditor pe noile dispoziții procesuale civile, o instanță, greșit, a soluționat-o potrivit dispozițiilor O.U.G. nr. 119/2007, probabil, întemeiat pe faptul că între părți contractul a fost încheiat la data de 13.05.2010.

JURISPRUDENȚĂ ► Prin cererea înregistrată pe rolul acestei instanțe la data de 01.04.2013, creditoarea SC R. SA a solicitat ca, în contradictoriu cu debitoarea SC M.C. SRL, să se pronunțe o ordonanță de plată (...). În drept, acțiunea a fost întemeiată pe dispozițiile art. 1013 alin. (1) și urm. NCPC. În temeiul art. 223 alin. (3) NCPC, s-a solicitat judecarea cauzei și în lipsa părților.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța constată următoarele: la data de 13.05.2010, reclamanta, în calitate de operator, și pârâta, în calitate de utilizator, au încheiat contractul de prestări servicii nr. (...) pe o durată de 5 ani, începând cu data de 20.05.2010. (...) Instanța reține că părțile au încheiat un contract comercial potrivit art. 1 pct. 1 din O.U.G. nr. 119/2007, întrucât acestea au calitatea de comercianți, iar obiectul contractului este prestarea serviciului de salubritate contra unei sume de bani. (...)

Pe cale de consecință, având în vedere că sunt îndeplinite condițiile legale prevăzute de art. 2 alin. (1) din O.U.G. nr. 119/2007, în temeiul art. 10 alin. (1) din O.U.G. nr. 119/2007, instanța urmează să ordone debitoarei să plătească creditoarei, în termen de 15 zile de la comunicarea prezentei ordonanțe, suma de 1027,74 lei (...). Fiind în culpă procesuală, în temeiul art. 274 CPC, debitoarea urmează a fi obligată și la plata cheltuielilor de judecată (*Jud. Sectorului 5 București, s. a II-a civ., sent. nr. 6153 din 26.06.2013, nepublicată*)^[2].

^[1] Rămasă definitivă prin neintroducerea cererii în anulare, conform informațiilor de pe portal.just.ro [ultima accesare 28.09.2013]. Cererea fiind înregistrată la data de 01.04.2013 (conform informațiilor de pe portal.just.ro), cererea trebuia calificată ca una privind emiterea ordonanței de plată (art. 1013-1024 NCPC) și soluționată exclusiv conform noilor dispoziții procesuale civile, nefiind posibilă aplicarea concomitentă a dispozițiilor O.G. nr. 5/2001 (sau ale O.U.G. nr. 119/2007) și cele ale noului Cod de procedură civilă.

^[2] Rămasă definitivă prin neintroducerea cererii în anulare, conform informațiilor de pe portal.just.ro [ultima accesare 03.10.2013].

2.3. Corelația cu Legea nr. 72/2013 privind măsurile pentru combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată a unor sume de bani rezultând din contracte încheiate între profesioniști și între aceștia și autorități contractante

12. Prin această lege a fost **transpusă Directiva 2011/7/UE** a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale (Text cu relevanță pentru SEE)^[1]. Prin art. 13 din Directiva 2011/7/UE s-a abrogat, de la data de 16 martie 2013, Directiva 2000/35/CE privind combaterea întârzierii efectuării plăților în cazul tranzacțiilor comerciale^[2].

Analiza textelor Legii nr. 72/2013 conduce la concluzia că **sfera de cuprindere** a acesteia este mai restrânsă decât cea configurată de art. 1013 NCCP privind ordonanța de plată.

Astfel, Legea nr. 72/2013 se aplică creanțelor certe, lichide și exigibile, constând în obligații de plată a unor sume de bani care rezultă dintr-un **contract încheiat între profesioniști sau între aceștia și o autoritate contractantă**, contractul având **ca obiect furnizarea de bunuri sau prestarea de servicii, inclusiv proiectarea și execuția lucrărilor publice, a clădirilor și a lucrărilor de construcții civile**.

13. În sensul art. 3 alin. (2) și (3) NCC, sunt profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere, indiferent că aceasta are sau nu un scop lucrativ.

Potrivit art. 8 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, noțiunea „*profesionist*” prevăzută la art. 3 NCC include categoriile de **comerciant, întreprinzător, operator economic, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale**, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil.

Însă, întrucât art. 2 pct. 2 din Legea nr. 72/2013 prevede că prin termenul de „*profesionist*” se desemnează „*orice persoană fizică sau juridică care exploatează o întreprindere cu scop lucrativ*”, rezultă că nu sunt aplicabile dispozițiile acestui act normativ profesioniștilor care exploatează o întreprindere fără scop lucrativ.

Ca atare, Legea nr. 72/2013 **nu este aplicabilă**:

- particularilor (persoane fizice care nu au calitatea de profesionist);

^[1] Publicată în JO L 48 din 23 februarie 2011.

^[2] Publicată în JO L 200 din 8 august 2000.

- profesioniștilor care exploatează o întreprindere fără scop lucrativ;
- creanțelor înscrise la masa credală în cadrul unei proceduri de insolvență și creanțelor ce fac obiectul unui mandat ad-hoc, concordat preventiv ori al unei înțelegeri încheiate ca urmare a unei negocieri extrajudiciare de restructurare a datoriilor unei societăți [art. 1 alin. (2)];
- contractelor încheiate între profesioniști și consumatori [art. 1 alin. (2)].

Legea se aplică **exclusiv raporturilor dintre profesioniștii care exploatează o întreprindere cu scop lucrativ sau între aceștia și o autoritate contractantă.**

14. Prin „*autoritate contractantă*” se înțelege, potrivit art. 2 pct. 1 din Legea nr. 72/2013:

a) orice autoritate publică a statului român, care acționează la nivel central, regional sau local;

b) orice organism de drept public, altul decât cel prevăzut la lit. a), cu personalitate juridică, care a fost înființat pentru a satisface nevoi de interes general, fără scop lucrativ, și care se află în cel puțin una dintre următoarele situații:

(i) este finanțat, în majoritate, de către o autoritate contractantă, astfel cum este definită la lit. a), sau de către alt organism de drept public;

(ii) se află în subordinea sau este supus controlului unei autorități contractante, astfel cum este definită la lit. a), sau unui alt organism de drept public;

(iii) în componența consiliului de administrație ori, după caz, a consiliului de supraveghere și directoratului, mai mult de jumătate din numărul membrilor sunt numiți de către o autoritate contractantă, astfel cum este definită la lit. a), sau de către alt organism de drept public;

c) orice asocierie formată de una sau mai multe autorități contractante dintre cele prevăzute la lit. a) sau b).

Observăm că definiția noțiunii de „*autoritate contractantă*” din cuprinsul art. 2 pct. 1 din Legea nr. 72/2013 nu se identifică cu noțiunea de „*autoritate contractantă*” prevăzută de art. 1013 alin. (3) NCPD, în sensul că Legea nr. 72/2013 nu mai menționează în art. 2 pct. 1 autoritatea publică a unui stat membru al Uniunii Europene, așa cum o face art. 1013 alin. (3) lit. a) NCPD, iar, pe de altă parte, art. 2 pct. 1 lit. b) din Legea nr. 72/2013 mai adaugă, spre deosebire de reglementarea din art. 1013 alin. (3) lit. b) NCPD, posibilitatea ca organismul de drept public ce constituie autoritatea contractantă să fie finanțat de/sau aflat în subordinea unui alt organism de drept public, tot astfel cum membrii

din componența consiliului de administrație pot fi numiți de către un alt organism de drept public.

Aceste diferențe privitoare la sfera noțiunii de „*autoritate contractantă*” pot fi mai ușor precizate în temeiul art. 2 din Directiva 2011/7/UE, a cărei transpunere a fost realizată de Legea nr. 72/2013, și al art. 1 din Directiva 2004/18/CE. Astfel, „*autoritate contractantă*” înseamnă orice autoritate contractantă conform definiției prevăzute la art. 2 alin. (1) lit. a) din Directiva 2004/17/CE și la art. 1 alin. (9) din Directiva 2004/18/CE, indiferent de obiectul sau valoarea contractului.

În acest sens, atât art. 2 alin. (1) lit. a) din Directiva 2004/17/CE^[1], cât și art. 1 alin. (9) din Directiva 2004/18/CE^[2] prevăd că prin „*autorități contractante*” se înțelege „*statul, colectivitățile teritoriale, organismele de drept public, asociațiile formate din una sau mai multe asemenea colectivități sau unul sau mai multe asemenea organisme de drept public*”.

Prin urmare, se constată că în noțiunea de „*autoritate contractantă*” în sensul Legii nr. 72/2013 **nu sunt incluse autoritățile publice ale unui alt stat membru al Uniunii Europene**, tot astfel, cum în precizarea acestei noțiuni, se vor avea în vedere posibilitatea ca organismul de drept public care reprezintă o autoritate contractantă să poată fi finanțat sau subordonat unui alt organism de drept public, precum și posibilitatea ca membrii săi să fie numiți în majoritatea lor de către un alt asemenea organism.

15. Ulterior apariției Legii nr. 72/2013 s-a adoptat O.G. nr. 29/2013 privind reglementarea unor măsuri bugetare^[3], care, în art. 19 alin (1), prevede că: „*Obligațiile de plată a unor sume de bani rezultând din contractele prevăzute la art. 21 din Legea nr. 72/2013 privind măsurile pentru combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată a unor sume de bani rezultând din contracte încheiate între profesioniști și între aceștia și autorități contractante au regimul stabilit potrivit clauzelor contractuale și dispozițiilor legale în vigoare la data încheierii sau, după caz, modificării acestora (s.n.)*”.

^[1] Directiva 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale (JO L 134 din 30 aprilie 2004).

^[2] Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri sau de servicii (JO L 134 din 30 aprilie 2004).

^[3] Publicată în M. Of. nr. 550 din 30 august 2013.

Nevoia unei clarificări – dovedită, în final, a fi una plurivocă, având în vedere prevederea expresă a art. 21 din Legea nr. 72/2013^[1], care se menține – a fost determinată, probabil, de antamarea, odată cu intrarea în vigoare a legii, a unor probleme serioase generate de aplicarea art. 15, la care trimite art. 21 din Legea nr. 72/2013 și care ar permite sancționarea cu nulitatea absolută a unor clauze inserate chiar în contracte încheiate anterior intrării în vigoare a acestei legi.

În condițiile în care mențiunea privitoare la art. 15, cuprinsă în art. 21 din Legea nr. 72/2013, a rămas neschimbată, ar părea că vor putea fi calificate ca fiind abuzive și sancționate cu nulitatea absolută clauzele cuprinse în contractele în curs la data adoptării legii. Prin urmare, ar apărea necesar ca toți contractanții cărora le sunt aplicabile prevederile Legii nr. 72/2013 să-și revizuiască toate clauzele contractelor încheiate anterior, ceea ce poate ridica probleme privitoare atât la retroactivitatea legii civile, cât și la stabilitatea raporturilor juridice.

Din perspectiva Directivei 2011/7/UE, pe care o transpune Legea nr. 72/2013, această chestiune este lăsată la aprecierea statelor membre, prevăzându-se în art. 12 alin. (4) al Directivei că: „În transpunerea prezentei directive statele membre decid dacă exclud contractele care au fost încheiate înainte de 16 martie 2013”^[2]. Legiutorul român a ales, inspirat, să sustragă de la aplicabilitatea Legii nr. 72/2013 contractele încheiate anterior intrării sale în vigoare, dar, nefericit, a permis sancțiunea nulității absolute pentru clauzele abuzive din aceste contracte anterioare. Trebuie observat însă că, prin conținutul său, art. 21 exceptează de la neretroactivitate doar aplicarea sancțiunii nulității absolute și răspunderea patrimonială (art. 15), fără însă a trimite și la art. 12-14 din lege privitoare la noțiunea, calificarea și determinarea caracterului

^[1] Art. 21 din Legea nr. 72/2013 prevede că: „Dispozițiile prezentei legi, cu excepția prevederilor art. 15, nu sunt aplicabile obligațiilor de plată a unor sume de bani rezultând din contracte încheiate între profesioniști și între aceștia și autorități contractante înainte de data intrării în vigoare a prezentei legi”. Iar art. 15 din același act normativ stipulează – în materia sancțiunilor aplicabile clauzelor abuzive – următoarele: „Clauzele abuzive sunt lovite de nulitate absolută. Răspunderea patrimonială pentru prejudiciile cauzate de clauzele și practicile abuzive este atrasă potrivit prevederilor Legii nr. 287/2009, republicată, cu modificările ulterioare”.

^[2] Dacă legiutorul român ar fi optat pentru aplicarea Legii nr. 72/2013, pe temeiul art. 12 alin. (4) din Directiva 2011/7/UE, și contractelor încheiate anterior apariției legii, s-ar fi putut pune în discuție însuși principiul neretroactivității legii civile. Aceeași problemă rămâne acută și cu privire la calificarea unei clauze ca fiind abuzivă pe baza unor criterii cuprinse într-o lege ulterioară momentului încheierii sale sau cu atât mai problematică ar fi aplicarea unei sancțiuni neprevăzute de legea în vigoare la momentul stipulării clauzei.